

УДК 378.147:7.071.2

DOI 10.32755/sjeducation.2026.02.072

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ
ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-
ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ
ПРОФЕСІЙНО-ХУДОЖНІХ ДИСЦИПЛІН
У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Колісник-Гуменюк Юлія Ігорівна,

доктор педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри технологічної освіти,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова

(01601, Україна, м. Київ, вул. Пирогова, 9,

e-mail: yuliya.kolisnyk@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8047-9143>

У статті здійснено теоретико-методологічний аналіз проблеми формування професійно-педагогічної компетентності викладачів професійно-художніх дисциплін у закладах вищої освіти. Актуальність дослідження зумовлена трансформаційними процесами в системі мистецької та професійної освіти, цифровізацією освітнього середовища, посиленням вимог до якості педагогічної діяльності та інтеграцією художньо-творчої й педагогічної складових у підготовці фахівців.

У роботі обґрунтовано структуру професійно-педагогічної компетентності викладачів професійно-художніх дисциплін, у межах якої виокремлено взаємопов'язані компоненти: мотиваційний, когнітивний, комунікативний, культуротворчий, художньо-творчий, аксіологічний, організаційно-педагогічний та рефлексивно-аналітичний.

Мотиваційний компонент відображає професійну спрямованість, ціннісні орієнтації та готовність до саморозвитку; когнітивний – систему психолого-педагогічних, мистецьких і методичних знань; комунікативний – здатність до ефективної педагогічної взаємодії в освітньому та творчому середовищі. Культуротворчий компонент передбачає інтеграцію національних і світових культурних традицій у зміст навчання; художньо-творчий – сформованість власного творчого потенціалу та здатність до художньої інтерпретації. Аксіологічний компонент визначає ціннісно-сміслові орієнтири педагогічної діяльності; організаційно-педагогічний – уміння проектувати, організовувати та оцінювати освітній процес; рефлексивно-аналітичний – здатність до самооцінювання, педагогічної рефлексії та корекції професійної діяльності.

Доведено, що запропонована структурна модель професійно-педагогічної компетентності забезпечує цілісність підготовки викладачів

професійно-художнього профілю, сприяє інтеграції творчої та педагогічної діяльності й відповідає сучасним вимогам до якості мистецької освіти. Результати дослідження можуть бути використані у процесі модернізації освітніх програм, розроблення критеріїв оцінювання професійної підготовки та організації підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників.

Ключові слова: професійно-педагогічна компетентність, викладач професійно-художніх дисциплін, мистецька освіта, структура компетентності, педагогічна діяльність, художньо-творчий розвиток.

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ANALYSIS OF THE PROBLEM OF FORMING PROFESSIONAL AND PEDAGOGICAL COMPETENCE OF TEACHERS OF PROFESSIONAL AND ARTISTIC DISCIPLINES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Kolisnyk-Humeniuk Yuliia,

Doctor of Sciences (Pedagogy), Associate Professor,
Associate Professor of the Technological Education Department,

Mykhaylo Drahomanov Ukrainian State University

(9 Pyrohova Street, Kyiv, 01601, Ukraine,

e-mail: yuliya.kolisnyk@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8047-9143>

The article provides a theoretical and methodological analysis of the problem of forming professional and pedagogical competence of teachers of professional and artistic disciplines in higher education institutions. The relevance of the study is due to transformational processes in the system of artistic and professional education, digitalization of the educational environment, increased requirements for the quality of pedagogical activity and the integration of artistic and creative and pedagogical components in the training of specialists.

The work substantiates the structure of professional and pedagogical competence of teachers of professional and artistic disciplines, within which interrelated components are distinguished: motivational, cognitive, communicative, cultural, artistic and creative, axiological, organizational and pedagogical and reflective and analytical.

The motivational component reflects professional orientation, value orientations and readiness for self-development; cognitive – a system of psychological and pedagogical, artistic and methodological knowledge; communicative – the ability to effectively interact with teachers in an educational and creative environment. The cultural component involves the integration of national and world cultural traditions into the content of education; artistic and creative – the formation of one's own creative potential and the ability to artistic interpretation. The axiological component determines the value and semantic orientations of pedagogical activity; organizational and pedagogical – the ability to design, organize and evaluate the educational

process; reflective and analytical – the ability to self-assess, pedagogical reflection and correction of professional activity.

It is proven that the proposed structural model of professional and pedagogical competence ensures the integrity of the training of teachers of a professional and artistic profile, promotes the integration of creative and pedagogical activity and meets modern requirements for the quality of artistic education. The results of the study can be used in the process of modernizing educational programs, developing criteria for assessing professional training and organizing advanced training for scientific and pedagogical workers.

Key words: *professional and pedagogical competence, teacher of professional and artistic disciplines, art education, competence structure, pedagogical activity, artistic and creative development.*

Постановка проблеми. Формування та розвиток педагогічної компетентності – це процес особистісного розвитку, який забезпечує умови для розвитку особистісного професіоналізму. Рівень професійної компетентності викладача, безперечно, позначається на його професійній діяльності, виявляється в подальшій самореалізації. Для викладача нового покоління важливо бути компетентним у професійній, загальнокультурній і гуманітарній царині, що ґрунтується на науковій, практичній і психолого-педагогічній підготовці, яка потребує знання світової культури, гуманістичних особистісних якостей; нести відповідальність за результати власної діяльності; володіти мотивацією до самовдосконалення; мати нестандартне мислення, володіти інноваційною стратегією і тактикою, гнучкою адаптацією до змін змісту й умов професійної діяльності; володіти комунікативною компетентністю, що охоплює розвинуту мову, володіння сучасними засобами зв'язку та інформаційно-комунікаційними технологіями. У зв'язку з цим викладач повинен уміти: проектувати цілі та завдання викладання дисципліни з урахуванням різних освітніх ресурсів; розробляти власні методики проведення практичних занять, що дозволяють засвоїти методи самоосвіти і моделювання майбутньої професійної діяльності; готувати лекції-презентації з елементами інтерактивних методів навчання; проводити віртуальні консультації (відеоконференції); опанувати соціально-економічну компетентність, що передбачає володіння основами сучасної економіки. Майбутній викладач професійно-художніх дисциплін, окрім того, має володіти широкою еру-

дицією в галузі художньої культури, педагогіки, психології, мистецтвознавства, естетики й етики; здобути необхідні практичні вміння та навички; досягти сформованості особистісних якостей і здібностей для успішного здійснення професійних і педагогічних функцій. Зазначимо, що професійно значущі особистісні якості є важливою умовою формування та становлення психолого-педагогічної складової компетентності майбутнього викладача.

Мета статті. На наш погляд, для формування професійно-педагогічної компетентності викладачів професійно-художніх дисциплін у ЗВО в її структурі доцільно розрізняти такі компоненти: мотиваційний, когнітивний, комунікативний, культуротворчий, художньо-творчий, аксіологічний, організаційно-педагогічний, рефлексивно-аналітичний.

Тому в цій роботі ми мали на меті обґрунтувати структуру професійно-педагогічної компетентності викладачів професійно-художніх дисциплін, у межах якої виокремлено взаємопов'язані компоненти: мотиваційний, когнітивний, комунікативний, культуротворчий, художньо-творчий, аксіологічний, організаційно-педагогічний та рефлексивно-аналітичний.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Мотиваційний компонент. Мотив (франц. *motif*, від лат. *moveo* – рухаю) – це те, що ізсередини спонукає до здійснення певних дій. Мотивація – процес спонукання людини до виконання тих чи інших дій і вчинків; складний соціально-психологічний, інтелектуальний, емоційний і вольовий акт, який потребує аналізу й оцінювання альтернатив, вибору та прийняття рішень; поєднання стійких мотивів за наявності панівного, що виражає, уособлює спрямованість особистості, ціннісні орієнтації, які визначають її діяльність [1]. Мотивація є провідним чинником регуляції активності людини, її поведінки і діяльності, у тому числі навчальної [5, с. 20].

Мотиваційний компонент у підготовці викладачів професійно-художніх дисциплін формує інтерес до творчої та професійно-пізнавальної діяльності, потребу в самовираженні та саморозвитку, самовдосконаленні, потребу в підвищенні власної кваліфікації. Цей компонент містить потреби, мотиви, ба-

жання, інтереси, залучає студента до процесу навчання та підтримує активність упродовж усіх етапів навчальної (і подальшої викладацької) діяльності. Мотивація поведінки особистості виступає як система внутрішньої саморегуляції, інтегровальними компонентами якої є свідомість і самосвідомість індивіда. У процесі сприятливої соціалізації формуванню мотиваційної системи особистості притаманна тенденція до посилення соціально-вольового рівня регуляції поведінки порівняно з імпульсивним рівнем регуляції [2, с. 67–72]. Мотиваційний елемент присутній і в причинно-наслідковому характері навчально-виховного процесу, до якого належить готовність до професійної підготовки та майбутній кар'єрний успіх.

Основою реалізації цього компонента є забезпечення мотивації, пізнавального інтересу, тобто спрямованості особистості, що стосується пізнання, процесу самовдосконалення. Майбутній фахівець прагне долучитися до процесу пізнання для виконання проблемних завдань, розширити свої знання з дисциплін, що не ввійшли до навчальної програми. Потреби, прагнення, цілі, інтереси й розвиток творчої особистості, як відомо, взаємопов'язані процеси. Інтерес породжує розвиток творчої особистості майбутнього викладача, закріплює та поглиблює пізнавальний інтерес до культури і традицій свого народу та народів світу. Це визначає важливість мотиваційного компонента.

Когнітивний компонент охоплює знання засобів і способів діяльності, виконання соціальних і професійних завдань, правил і норм поведінки. Когнітивні компетентності мають передусім інформаційну функцію, а їх завдання – формування у майбутніх фахівців змістової (теоретичної) готовності до вдалої професійної діяльності, а саме системи професійно-педагогічних знань, здатності систематично поповнювати ці знання відповідно до здобутків педагогіки та предметної сфери. Цьому компоненту притаманний подвійний стандарт, адже у процесі навчально-пізнавальної діяльності знання спочатку виступають у ролі мети, а потім – як засіб оволодіння професійними вміннями й навичками.

Когнітивний компонент охоплює знання дисципліни спеціалізації (предметної сфери), психолого-педагогічних і мето-

дичних засад її викладання, що становить інтелектуальну основу роботи викладача. Сюди належать: інтегровані філософські, загальнонаукові, соціально-психологічні та педагогічні знання, що впливають на педагогічну діяльність; знання дитячої та вікової психології, вікових та індивідуальних особливостей людини; сутності й ознак навчальної діяльності, специфіки інноваційних технологій навчання у професійно-художній галузі; методики викладання професійно орієнтованих мистецьких дисциплін, необхідні для аналізу та вибору оптимальних способів розв'язання проблем професійно-художньої підготовки учнів професійної школи відповідно до їхніх потреб та інтересів, передусім методів творчих здібностей, методів планування й управління навчальним процесом, а також комунікативно-педагогічні знання, загальнопедагогічна ерудованість тощо.

Цей компонент педагогічної компетентності викладача професійно-художніх дисциплін потребує вивчення: а) об'єктів виховання і навчання (окремого учня, групи і контингенту загалом), їхнього стану, розвитку, змін, що відбуваються; б) засобів, форм, методів, технологій і умов, за допомогою яких здійснюється професійно-художня підготовка, об'єктивних і суб'єктивних чинників, що впливають на весь характер навчання та виховання фахівців; в) потенційних можливостей і недоліків у розвитку особистості самого викладача; г) перспектив і тенденцій художньої освіти і конкретних шляхів розвитку художньої творчості; д) напрямів самоосвіти і самовдосконалення викладача професійно-художньої школи.

Комунікативний компонент підготовки майбутніх викладачів до педагогічної діяльності проявляється як потреба в міжкультурній комунікації в межах професійної діяльності, передбачає встановлення емоційних зв'язків під час взаємодії, прояв гуманізму, співпраці, емпатії тощо у процесі співпраці з колегами – представниками інших дисциплін і студентами.

Професійно-педагогічна діяльність викладачів потребує вміння ефективно спілкуватися з людьми, обмінюватися інформацією, ухвалювати на цій основі рішення і передавати необхідну інформацію, що становить комунікативний процес. Комунікація – це явище суспільного життя, його необхідний

елемент полягає у веденні діалогу, здатності проявити власні манери поведінки у безпосередньому спілкуванні [3, с. 70–78]. Комунікативна компетентність – це категорія, яка відображає всю систему ставлення людини до самої себе, до природи, до соціуму [7].

Під час взаємодії з людьми комунікативна компетентність виявляється у спроможності різноманітного спілкування, формування завдань, розв’язання конфліктів, вмінні взаємодіяти з представниками різних культур, ведення переговорів тощо. Завдяки комунікативному компоненту майбутній викладач розкриває власний емоційний стан і налаштовується на стан партнера. Студенти в комунікативному процесі використовують не лише формальні, теоретичні знання, а й свої професійні мотиви, орієнтації, емоційно-вольову сферу. Відбувається апелювання до знань сутності, особливостей, характерних рис, стилів і структури процесу комунікації, розуміння своєї ролі у професійно-педагогічній діяльності, тобто активізації механізмів самовизначення майбутнього викладача.

Культуротворчий компонент передбачає розвиток естетичного відчуття, це власна система цінностей, творча індивідуальність (потенціал). У підготовці майбутніх викладачів професійно-художніх дисциплін він спрямований на методи сприйняття та пізнання студента, розуміння поведінки, дій, індивідуальності. Культурологічний компонент забезпечує аналіз культурно-історичної сфери навчання крізь призму системотвірних культурологічних понять (культура, культурна комунікація, культурна спадщина, культурна самосвідомість, цивілізація, матеріальна та духовна культура, еволюція тощо).

Цей компонент впливає на формування світогляду та світосприйняття студентів, їхню моральність, професійну етику, світосприйняття культурних особливостей мистецтва, умінь аналізувати й узагальнювати процеси і тенденції сучасного соціокультурного середовища. Він змінює уявлення про основні цінності освіти як винятково інформаційно-знаннєві та пізнавальні, знімає вузьку наукову орієнтованість змісту освіти і принципів будови навчального плану, розширює культурні основи і зміст навчання та виховання, вводить критерії проду-

ктивності та творчості в діяльності викладача і студентів на основі впровадження культурно-історичної компоненти змісту художньої освіти.

Культуротворчий компонент допомагає у формуванні культуротворчого середовища в закладі вищої освіти, що виступає цілісною системою, структурні елементи якого використовуються суб'єктами освітнього процесу для засвоєння і трансляції гуманістичних цінностей, забезпечують формування культуротворчого й соціально-педагогічного мислення студентів. Він є одним з ефективних напрямів удосконалення якості підготовки студентів.

Для фахівців художнього профілю, безперечно, вагомим є близький до культуротворчого *художньо-творчий компонент* їхньої компетентності. Зазначимо, що в науковій літературі з теорії та практики мистецької освіти застосовуються близькі за змістом поняття художньо-творчої, художньо-естетичної та художньої компетентності фахівця.

Спираючись на погляди багатьох дослідників (В. Ананьєва, Н. Комашко, Л. Масол, М. Пічкур, І. Ревенко, А. Тутолмін, О. Семенова та ін.), творчу компетентність художника-педагога тлумачать як особистісну здатність людини до утворення нових ідей та гіпотез, творчого процесу діяльності, що охоплює низку етапів (підготовку, натхнення, ухвалення рішення), при цьому користуючись психолого-педагогічними формами й методами навчання.

Художньо-творча компетентність – це вміння набуті художні знання й уміння, отриманий досвід використовувати в самостійній діяльності згідно із загальнолюдськими естетичними цінностями і власними духовно-світоглядними позиціями [6]. До цієї компетентності належить низка складників: образотворчо-мовленнєва, вербально-образна, образно-стильова, стратегічна, продуктивно-образна, що передбачає художню грамотність, художнє сприйняття та художні вміння фахівця.

Художньо-творчу компетентність загалом окреслюють як характеристику митця, що постійно вдосконалює свою професійну майстерність завдяки дотриманню законів та вмінню гармонізувати художню форму. Отже, художньо-творчий ком-

понент компетентності задовольняє потреби викладачів професійно-художніх дисциплін у професійній самореалізації й духовному самовдосконаленні, що забезпечує набуття досвіду власної професійно-творчої діяльності та реалізацію образотворчих здібностей, уяви, фантазії, композиційного мислення тощо, що сприяє подальшій навчально-виховній роботі.

Аксіологічний компонент є основою творчої особистості, оскільки саме те, ким є художник як виразник світогляду та суспільних ідеалів визначає, яке значення матиме його творчість для людей. Аксіологічний компонент передбачає усвідомлення освітніх і духовних цінностей у процесі навчання у ЗВО. На думку Н. Мерзлякової, у процесі професійного становлення аксіологізація полягає в розумінні значущості ціннісного ставлення до освіти і подальшої професійної діяльності, розвитку кар'єри, становлення власної професійної позиції та самореалізації. Так, сформовані ціннісні орієнтації і ставлення активізують самовизначення й саморозвиток студентів у професійному плані як митців і педагогів.

Аксіологічний компонент – це основа структури особистості, яка визначає її ціль, вищий рівень саморегуляції соціальної поведінки людини. Прилучення особистості до культури є насамперед процесом засвоєння певної системи цінностей і формування на цій основі системи ціннісних орієнтацій. При цьому засвоєні цінності дозволяють людині жити в суспільстві, бути повноправним і повноцінним його членом, взаємодіяти з іншими людьми і виконувати діяльність з вироблення предметів культури. Зважаючи на це, і сама культурність інтегрується як сприйнята та засвоєна окремою людиною сукупність культурних цінностей, що проявляється у формі ціннісних орієнтацій особистості. Аксіологічний компонент компетентності педагога утворений сукупністю педагогічних цінностей, які створені людством і належать до цілісного педагогічного процесу. Знання, ідеї, концепції, які мають нині значущість для суспільства та окремої педагогічної системи, виступають як педагогічні цінності.

Результатом реалізації аксіологічного компонента є: зорієнтованість студентів на загальнолюдські та духовні цінності;

усвідомлення загальнолюдських і духовних цінностей на особистісному рівні; необхідність виявлення та розвитку всіх сутнісних сил, спонукання до самовиховання; усвідомлення власної індивідуальності та неповторності [4].

Організаційно-педагогічний компонент компетентності охоплює здатність і готовність майбутнього викладача професійно-художніх дисциплін організувати навчально-виховний процес, управляти цим процесом і визначати його ефективність, вчасно виявляти недоліки і виправляти їх. Це потребує здатності до аналізу, синтезу, цілепокладання, структурування, корекції, контролю та передбачення. Організаційні вміння та навички характеризують спроможність педагога залучати учнів (студентів) до різних видів діяльності, дозволяють організувати будь-яке конкретне заняття, враховуючи його специфіку, особливості навчальної групи, наявність необхідного реманенту, матеріалів тощо. У сукупності цей компонент відображає психолого-педагогічні вміння та навички майбутнього педагога щодо викладання дисциплін, які забезпечують послідовне й оптимальне виконання завдань професійно-художньої підготовки.

Організація освітнього процесу передбачає попередню конструювальну (проектувальну) діяльність викладача, пов'язану з відбором, компонованням і проектуванням навчально-виховного матеріалу, складанням планів і програм, плануванням конкретного заняття, тобто це основа подальшої діяльності. Це потребує перспективного планування дій, відбору конкретних видів роботи з урахуванням вікових особливостей, охоплює планування змісту, проектування форм і методів та послідовності прийомів, а також системи пізнавальної роботи учнів (студентів). Конструювальні вміння виконують орієнтаційну функцію: передують практичним діям, визначають структуру занять для пробудження в учнів інтелектуального, емоційного та практичного інтересу, визначають здатність майбутнього викладача грамотно проектувати програму досягнення педагогічних цілей і виконання завдань освітнього процесу.

Цей компонент потребує володіння всіма художніми навичками, необхідними для демонстрації художньої техніки учням (студентам); засвоєння способів виконання сукупності професійно-педагогічних дій; уміле застосування методів навчання з урахуванням конкретних педагогічних ситуацій; здатність спиратися на дидактичні закономірності, враховувати вимоги загальнодидактичних принципів і принципів професійної освіти; володіння широким інструментарієм сучасних педагогічних технологій, зокрема ІКТ, методами діагностики і моніторингу художньої підготовки; власний досвід послідовного виконання дій щодо виконання завдань професійно-художньої підготовки, а також готовність до пошуку шляхів їх удосконалення.

Організаційно-педагогічний компонент компетентності викладача передбачає також наявність у нього особливого педагогічного такту, що дозволяє зрозуміти почуття вихованців і налагодити з ними стосунки розуміння, взаємної довіри, сприятливі для успішного виконання навчально-виховних завдань, що визначають позитивний психологічний клімат на заняттях.

Рефлексивно-аналітичний компонент виявляється в характері дій і вчинків, впливає на внутрішні стимули розвитку потреби викладача до самоосвіти та самовдосконалення, до творчості у професійній сфері. Цей компонент стосується засвоєння особистістю культури, що є результатом засвоєння вже наявних знань і досвіду, передбачає здатність до естетичного сприйняття, емоційного переживання, володіння розвинутою уявою, образним мисленням. Він реалізується через аналітичну, пошуково-практичну діяльність, сприяє формуванню стійких уявлень про себе, людей і навколишнє середовище, підвищує рівень комунікативності, загальнокультурної та професійно-педагогічної обізнаності. Рефлексивно-аналітичний компонент формується на основі здобутих знань, уяви, досвіду, образного мислення, чогось якісно нового, неповторного, унікального як у власному мистецтві, так і у творчості учнів.

Висновки. Набуття майбутніми викладачами професійно-художніх дисциплін знань, умінь, навичок, досвіду, спрямованих на формування та вдосконалення всіх компонентів їхньої

професійно-педагогічної компетентності, сприяє інтелектуальному та культурно-етичному розвитку особистості, допоможе вчасно реагувати на потреби ринку освітніх послуг і запити суспільства. Саме тому важливим є усвідомлення студентами під час навчання самого поняття компетентності, розуміння, які саме компетентності та яким чином необхідно сформувати у професійній підготовці.

Самостійне навчання, а також саморегульоване оволодіння знаннями і вміннями формальним або неформальним способом є рівнем професійно-педагогічної компетентності. Підготовленість педагога-художника до самоосвітньої діяльності визначає його пізнавальна активність, рівень рефлексії та творчості, ступінь інноваційності педагогічної діяльності, компетентність у професійній педагогічній діяльності. Ці параметри однаково стосуються професійно-педагогічного та художньо-творчого компонентів компетентності викладача. На жаль, за цими параметрами випускники українських ЗВО недостатньо готові, як свідчить практика, до професійно-педагогічної діяльності.

Отже, завдання підготовки викладачів професійно-художніх дисциплін у закладах вищої освіти України полягає в цілеспрямованому формуванні у студентів у процесі навчання компонентів професійно-педагогічної компетентності. Це потребує злагодженої роботи викладачів та адміністрації ЗВО в напрямі модернізації освітнього процесу з використанням кращих здобутків педагогічної науки.

Список використаних джерел

1. Афанасенко В., Апухтіна В. Формування мотиваційного компоненту ставлення до здоров'я студентської молоді. *Psychology Travelogs*. 2023. № 4. С. 61–69.
2. Колісник-Гуменюк Ю. І. Особливості гуманітарної підготовки в становленні професійних морально-етичних якостей майбутніх фахівців художнього профілю. *Молодь і ринок*. 2018. № 1 (156). С. 67–72.
3. Колісник-Гуменюк Ю. І. Визначення ефективності науково-методичної системи підготовки фахівців художнього профілю щодо формування мотиваційного та когнітивного компонентів. *Молодь і ринок*. 2019. № 11 (178). С. 70–78.

4. Колісник-Гуменюк Ю. І. Психолого-педагогічні засади підготовки викладачів професійно-художніх дисциплін у закладах вищої освіти : навчальний посібник. Львів, 2020. 122 с.

5. Мотиваційні основи навчальної діяльності школярів / за ред. О. В. Малихіної. Одеса : Огмрцян, 2008. 232 с.

6. Овчаренко-Пешкова О. С. Формування художньо-творчої компетентності учнів засобами здоров'язбережувальних технологій на уроках музичного мистецтва : дис. ... д-ра філософії. Кривий Ріг : Криворізький державний педагогічний університет, 2025. 23 с.

7. Ягупов В. Ціннісно-мотиваційний компонент професійної компетентності фахівців: методологічний аспект. *Вісник Національного університету оборони України*. 2022. № 6 (70). С. 207–219.

References

1. Afanasenko, V. & Apukhtina, V. (2023), "Formation of the motivational component of attitude towards the health of student youth", *Psychology Travels*, № 4, pp. 61–69.

2. Kolisnyk-Humeniuk, Yu. I. (2018), "Features of humanitarian training for the development of professional and moral-ethical qualities of future specialists of artistic profile", *Youth and market*, № 1 (156), pp. 67–72.

3. Kolisnyk-Humeniuk, Yu. I. (2019), "Determining the effectiveness of the scientific and methodological system for training specialists in the artistic field in terms of the formation of motivational and cognitive components", *Youth and market*, № 11 (178), pp. 70–78.

4. Kolisnyk-Humeniuk, Yu. I. (2020), Psychological and pedagogical principles of training teachers of professional and artistic disciplines in institutions of higher education : tutorial, Lviv.

5. Malykhina, O. V. (Ed.) (2008), Motivational foundations of students' educational activities, Ohmrtian, Odesa.

6. Ovcharenko-Pieshkova, O. S. (2025), Formation of artistic and creative competence of students through health-preserving technologies in music lessons : dissertation for the degree of Doctor of Philosophy, Kryvyi Rih State Pedagogical University, Kryvyi Rih.

7. Yahupov, V. (2022), "Value and motivation component of professional competence of subject matter experts: methodological aspect", *Bulletin of the National Defence University of Ukraine*, № 6 (70), pp. 207–219.

Дата першого надходження статті до видання: 19.02.2026.

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.03.2026.

Дата публікації (оприлюднення): 21.05.2026.